

Бойко Іван Володимирович,
старший науковий співробітник ДНДІ МВС України,
м. Київ, Україна,
ORCID 0000-0002-1713-9098

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ З НЕЗАКОННОГО ОБІГУ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД¹

У статті досліджено правове регулювання протидії злочинам у сфері незаконного обігу та застосування вогнепальної зброї, вибухових речовин та вибухових пристроїв зарубіжних країн, яке здійснюється за допомогою створеного державного механізму. Визначено, що сутністю правового регулювання у сфері протидії злочинам з незаконного обігу та застосування вогнепальної зброї, вибухових речовин та вибухових пристроїв зарубіжних країн є система суспільних відносин, здійснюваних за допомогою права й сукупності правових засобів, їх юридичне закріплення, охорона та розвиток.

Ключові слова: *правове регулювання, протидія, злочини, незаконний обіг, застосування, вогнепальна зброя, бойові припаси, вибухові речовини та пристрої, зарубіжний досвід.*

Сьогодні основним суб'єктом, який регулює законодавство співдружності держав щодо володіння та законного розповсюдження вогнепальної зброї у світі, є Організація Об'єднаних Націй (далі – ООН). Співдружність держав в інтересах забезпечення власної та колективної безпеки орієнтована на те, щоб спірні питання вирішувалися виключно мирним та цивілізованим шляхом. Проте за останні десятиліття у світі відбулися 50 війн, під час яких загинуло близько 6 млн осіб, зокрема і від застосування вогнепальної стрілецької зброї.

Натепер, за даними ООН, у світі налічується 900 млн одиниць вогнепальної стрілецької зброї. Три чверті цих запасів знаходяться в руках цивільних осіб. Багато цивільних отримують доступ до зброї на нелегальній основі і користуються нею без ліцензії. Нині “чорний ринок” вогнепальної стрілецької зброї підживлюється потоками легких озброєнь із зон збройних конфліктів. При цьому величезні запаси малої стрілецької зброї опиняються в руках терористів [1].

Посол Франції в Україні Жан-Клод Брюне говорить, що про вогнепальну стрілецьку зброю рідко пишуть в новинах, але вона стає причиною щоденної загибелі людей. “Щорічно жертвами стрілецької зброї стають 500 тис. осіб. Вона спричиняє 90 % усіх випадків загибелі людей у зонах збройних конфліктів” [1].

Завдяки порівняно легкому доступу до вогнепальної стрілецької зброї за період із 1990 р. від цієї зброї у світі загинуло 4 млн осіб, приблизно 90 % з них –

¹ Початок. Продовження у наступному номері.

цивільні особи. Незаконна торгівля вогнепальною стрілецькою зброєю є великим та прибутковим бізнесом, з нього не сплачуються ніякі податки чи мита, а валовий прибуток є колосальним [2]. У зв'язку з великою кількістю жертв від застосування вогнепальної стрілецької зброї, Генеральний секретар ООН назвав її “зброєю масового знищення”, а зусилля з обмеження розповсюдження вогнепальної стрілецької зброї “одним з найскладніших завдань щодо запобігання злочинам та збройним конфліктам у XXI столітті”.

Актуальність проблеми правового регулювання протидії злочинам з незаконного обігу та застосування вогнепальної зброї, вибухових речовин та пристроїв у кримінальному праві зарубіжних країн обумовлена тим, що такі злочини завдають непоправної шкоди життю та здоров'ю людині, суспільству, державі та її інститутам. Тому протидія таким злочинам правоохоронними органами зарубіжних країн є, безперечно, однією з нагальних потреб суспільства й держави.

Варто зазначити, що наявні теоретичні розробки проблем протидії злочинам у сфері незаконного обігу та застосування вогнепальної зброї, вибухових речовин та вибухових пристроїв були предметом досліджень провідних вітчизняних та зарубіжних вчених, таких як: М. Бажанов, Г. Байзакова, О. Бандурка, М. Грінберг, І. Даньшин, В. Ємельянов, А. Зелінський, Л. Землянухіна, Д. Корецький, Л. Кулик, О. Литвин, П. Матишевський, В. Навроцький, В. Рибачук, В. Тихий, Н. Ярмиш та інші.

Дослідження питань правового регулювання протидії злочинам у сфері незаконного обігу та застосування вогнепальної зброї зарубіжних країн, були предметом досліджень провідних вітчизняних вчених у галузі кримінального права, таких як: О. Бусол, В. Голубош, Н. Вареника, О. Вовченка, А. Колоска, О. Романова, А. Савченка та інші. Однак попри інтенсивність досліджень, присвячених різним аспектам правового регулювання протидії злочинам у сфері незаконного обігу та застосування вогнепальної зброї, вибухових речовин та вибухових пристроїв зарубіжних країн досліджувалися фрагментарно та недостатньо, ще на рівні теоретичного обґрунтування, багато важливих питань залишилося поза увагою вчених та практиків, що й зумовлює актуальність та важливість дослідження цієї проблеми.

Метою статті є наукове дослідження сутності правового регулювання зарубіжних країн у сфері протидії злочинам з незаконного обігу та застосування вогнепальної зброї, вибухових речовин та пристроїв, аналіз досвіду кримінального законодавства зарубіжних країн у зазначеній сфері, а також формулювання обґрунтованих пропозицій із удосконалення кримінального законодавства нашої держави.

Наразі науковці під *правовим регулюванням* розуміють дію права на суспільні відносини за допомогою певних юридичних засобів, насамперед норм права [3, с. 217]. Однією з початкових, вихідних ланок правового регулювання є юридичні норми, які складають нормативну основу, серцевину механізму правового регулювання [4, с. 19].

Отже, під поняттям *правового регулювання* ми розуміємо систему впорядкування суспільних відносин зарубіжних держав у сфері незаконного обігу та

застосування вогнепальної зброї, вибухових речовин та вибухових пристроїв, здійснюване за допомогою права і сукупності правових засобів, їх юридичне закріплення, охорона і розвиток. Держава забезпечує життєдіяльність суспільства як системи через використання влади, а право – через нормативне регулювання.

Водночас Держави-учасниці Ради Безпеки ООН у травні 2001 р. прийняли “Протокол проти незаконного виготовлення та обігу вогнепальної зброї, її складових частин і компонентів, а також боєприпасів до неї, котрий доповнює Конвенцію Організації Об’єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності” (далі – Протокол), затверджений Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 31 травня 2001 р. № 55/255. Україна приєдналася до Протоколу, Закон України від 2 квітня 2013 р. № 159-VII, який набрав чинності 4 липня 2013 р. [5].

ООН прийняла “Конвенцію проти транснаціональної організованої злочинності” (далі – Конвенція), яка затверджена Резолюцією Генеральної Асамблеї від 15 лютого 2000 р. № 55/25 [6]. Зазначена Конвенція ООН, ратифікована Законом України від 4 лютого 2004 р. № 1433-IV із застереженнями і заявами [7]. Так, зокрема: Конвенція застосовуватиметься тільки за умови дотримання конституційних принципів і фундаментальних засад правової системи України; в українському кримінальному законодавстві поняттю “серйозний злочин” відповідають поняття “тяжкий” і “особливо тяжкий злочин”, згідно з ч. 4, 5 ст. 12 Кримінального кодексу України (далі – КК України) [8], тощо.

У 2014 році УНП ООН прийняла Типовий закон “Про боротьбу з незаконним виготовленням і обігом вогнепальної зброї, його складових частин і компонентів, а також боєприпасів до неї” [9]. Це Типовий закон був розроблений та прийнятий на виконання Протоколу ООН від 31 травня 2001 р.

Відповідно до ст. 3 Протоколу, визначено терміни, зокрема: а) “*вогнепальна зброя*” означає будь-яку переносну ствольну зброю, яка спричинює постріл, призначена або може бути легко пристосована для спричинення пострілу чи прискорення кулі або снаряду за рахунок енергії вибухової речовини, за винятком старовинної вогнепальної зброї або її моделей. Старовинна вогнепальна зброя та її моделі визначаються відповідно до національного законодавства. Однак старовинна вогнепальна зброя в жодному разі не включає вогнепальної зброї, виготовленої після 1899 року; б) “*складові частини і компоненти*” означає будь-які елементи або запасні деталі, спеціально призначені для вогнепальної зброї та необхідні для її функціонування, у тому числі ствол, корпус або стовбурну коробку, затвор або барабан, вісь затвору або магазин, а також будь-який пристрій, призначений або адаптований для зменшення звуку, спричиненого пострілом; с) “*боєприпаси*” означає постріл у комплекті або його компоненти, у тому числі патронні гільзи, капсули, металний заряд, кулі або снаряди, які використовуються у вогнепальній зброї, за умови, що самі такі компоненти підпадають під систему дозволів у відповідній державі-учасниці; е) “*незаконний обіг*” означає ввіз (вивіз), придбання, продаж, доставляння, переміщення або передачу вогнепальної зброї, її складових частин і компонентів, а також боєприпасів до неї з території або територією однієї Держави-учасниці на територію іншої Держави-учасниці, якщо будь-яка із зацікавлених

Держав-учасниць не надає дозволу на це відповідно до положень цього Протоколу або якщо вогнепальна зброя не має маркування, нанесеного відповідно до статті 8 цього Протоколу; f) “відстеження” означає систематичний облік і контроль вогнепальної зброї та, де це можливо, її складових частин і компонентів, а також боєприпасів до неї на всіх етапах їхнього проходження від виробника до покупця з метою надання компетентним органам Держав-учасниць допомоги у виявленні, розслідуванні та проведенні аналізу незаконного виготовлення та обігу [5].

Водночас кожна Держава-учасниця вживає таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для *визнання кримінальними злочинами такої умисно скоєної дії*: а) незаконне виготовлення вогнепальної зброї, її складових частин і компонентів, а також боєприпасів до неї; б) *незаконний обіг вогнепальною зброєю, її складовими частинами і компонентами, а також боєприпасами до неї*; с) фальсифікація або незаконне видалення, знищення або зміна маркування на вогнепальній зброї, передбаченого в статті 8 цього Протоколу.

Кожна Держава-учасниця також вживає таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для *визнання кримінальними злочинами такої умисно скоєної дії*:

а) за умови дотримання основних принципів своєї правової системи – замах на вчинення або участь як співучасник у вчиненні будь-якого злочину, визнаного таким відповідно до пункту 1 цієї статті;

б) організацію, керівництво, пособництво, підбурювання, сприяння або шляхом надання порад під час вчинення будь-якого злочину, визнаного таким відповідно до пункту 1 цієї статті (*ст. 5 Протоколу*) [5].

Таким чином, Україні необхідно визначити кримінальним злочинам такі умисно скоєної дії – незаконний обіг вогнепальної зброї, її складових частин і компонентів, боєприпасів до неї, вибухових речовин чи вибухових пристроїв та терміново доповнити окремою статтею КК України (*див. нижче у висновках частини 2 статті*).

Згідно зі ст. 7 Протоколу, кожна Держава-учасниця забезпечує зберігання протягом *щонайменше десяти років інформації*, яка стосується вогнепальної зброї та, коли це доцільно й практично можливо, її складових частин і компонентів, а також боєприпасів до неї та інформації, яка необхідна для відстеження й ідентифікації такої вогнепальної зброї та, коли це доцільно й практично можливо, таких її складових частин і компонентів, а також боєприпасів до неї, які були незаконно виготовлені або перебували в незаконному обігу, і для недопущення й виявлення такої діяльності. Така інформація включає:

а) належне маркування, передбачене в статті 8 Протоколу;

б) у випадках, які стосуються міжнародних угод стосовно вогнепальної зброї, її складових частин і компонентів, а також боєприпасів до неї, – дати видачі та закінчення строку дії відповідних ліцензій або дозволів, зазначення країни експорту, країни імпорту, країн транзиту, у належних випадках, і кінцевого одержувача, а також опис і зазначення кількості таких предметів [5].

Для цілей ідентифікації й відстеження вогнепальної зброї Держави-учасниці: у процесі виготовлення кожної одиниці вогнепальної зброї або вимагають нанесення унікального маркування, яке вказує на найменування виготовлювача, країну або місце виготовлення та серійний номер, або зберігають будь-яке інше альтернативне унікальне зручне у використанні маркування, яке складається з простих геометричних символів у сполученні із цифровим та (або) буквено-цифровим кодовим позначенням, яке дозволяє Державам-учасникам швидко визначити країну виготовлення; забезпечують під час передачі вогнепальної зброї з державних запасів для постійного використання з метою досягнення цивільних цілей наявність належного унікального маркування.

Міжнародні документи щодо обігу вогнепальної зброї багато в чому схожі між собою, у деяких моментах навіть ідентичні. Проте з огляду на те, що для кожної конвенції, протоколу, чи іншого документа, які приймаються в цій царині, застосовуються різні, хоч і схожі, визначення та поняття. Тому можна зробити висновок, що єдності поглядів немає всередині самої міжнародної спільноти. Як держави-виробники та постачальники зброї, так і їхні покупці не зацікавлені у встановленні собі кабальних умов для вигідної і прибуткової справи.

У різних зарубіжних країнах законодавство неоднаково регулює це питання. За критерієм регулювання права населення на озброєний захист, держави можна поділити на три групи: *перша група* – які повністю легалізували використання зброї і надали їй у вільний доступ (прикладом є США); *друга група* – які легалізували використання зброї за умов проходження особою певної процедури її отримання (наприклад, Чехія, де застосовують тестування); *третья група* – держави, які не легалізували використання зброї або легалізували лише певні її види (короткоствольна або довгоствольна) (прикладом таких країн може бути Україна, в якій легалізована довгоствольна вогнепальна зброя, і також Японія, де немає навіть однієї одиниці зброї на тисячу її жителів) [10].

На сьогодні жорсткої позиції дотримуються Сполучені Штати Америки (далі – США). Їх представники, що діють в інтересах збройового лобі в ООН, категорично заперечують проти будь-якого плану ООН щодо намагань *знищення незаконної торгівлі зброєю*. *Оскільки це, на їх погляд, обмежить обсяг законної торгівлі або обмежить права громадян на володіння зброєю*.

Друга Поправка до Конституції США проголошує, що право народу на зберігання та носіння зброї не повинно обмежуватися. Ще засновники Америки вбачали в озброєному населенні гарантію захисту проти тиранії. Чотирнадцяту Поправку було прийнято вже для захисту цього права проти порушення його штатами. Верховний Суд США справедливо вважав, що особи мають основоположне право володіти тими типами зброї та зберігати їх, які зазвичай використовує законослухняний народ для самозахисту та полювання, а також для досягнення інших законних цілей [11].

Щороку в державі продається до 5 млн одиниць вогнепальної зброї, хоча здебільшого її купують колекціонери, які зібрали цілі арсенали. За статистикою, на руках у населення США є близько 150 млн одиниць зброї [12] та вона зберігається

майже у 43 % помешкань. Зброєю в США, що не потрапляє під категорію, визначену в NFA (National Firearm Act) – Законі про вогнепальну зброю, володіють приблизно *90 млн американців*. Продаж напівавтоматичних гвинтівок дозволений майже в усіх штатах. Відкрите носіння дозволено у 30 штатах без будь-якого дозволу, у 14 штатах із дозволом та в 6 штатах – заборонене [11].

Нині в школах, аеропортах та інших соціальних установах носіння вогнепальної зброї заборонено – потрібно отримати спеціальний дозвіл, який мають поліцейські, бійці спецпідрозділів або спецслужб. Натепер в США, за офіційними даними, у користуванні перебуває *близько 300 млн* одиниць вогнепальної зброї. Для американця немає проблеми придбати бажане озброєння. *Однак закон забороняє продаж зброї особам, які відбули тюремне покарання понад рік, особам, котрі перебувають у розшуку, споживачам наркотиків, визнаним розумово неповноцінними, незаконно перебувають у країні, а так само звільненим з військової служби через вчинення злочинів* [10].

Водночас у США відповідальність за злочини, що порушують правила поведіння з предметами, які становлять підвищену суспільну небезпеку, на федеральному рівні передбачається нормами Федерального кримінального кодексу США, відповідно до яких злочиним визнається незаконний обіг зброї, що передбачає її незаконне придбання, зберігання, використання, перевезення, передачу, перероблення, продаж, розповсюдження, виробництво, імпортування, заволодіння різними способами, а також порушення умов виробництва, збереження, торгівлі та володіння викраденою зброєю [13, с. 409].

У Великій Британії ще з 1997 р. обіг вогнепальної зброї заборонено. Політика уряду у сфері обігу зброї спрямована на запобігання негативним наслідкам смертей через її застосування, а законодавство щодо обігу зброї є досить жорстким. Злочинними за КК Великої Британії вважаються діяння, пов'язані з незаконним поведінням зі зброєю, незаконним зберіганням вогнепальної зброї; володінням пневматичною зброєю за відсутності правових повноважень чи вагомих підстав. Крім того, у країні заборонено поведіння з певними видами пневматичної зброї, які легко піддаються переробленню для ведення вогню бойовими патронами [12].

У Данії правові положення кримінального кодексу не містять окремого розділу чи глави, які б передбачали кримінальну відповідальність за злочини, предметом яких є зброя, бойові припаси, вибухові речовини та вибухові пристрої. Але серед норм КК Данії є розділ 20 “Злочини, які становлять небезпеку для суспільства”, положення правових норм якого передбачають кримінальну відповідальність за незаконне виготовлення, володіння, носіння, використання або передачу зброї чи вибухових речовин.

У Федеративній Республіці Німеччини (далі – ФРН) перший закон про зброю прийнятий у 1891 р. Офіційно громадянам ФРН можна мати при собі й носити зброю з 1928 р. – саме тоді законодавство про зброю було лібералізовано. Нині будь-який громадянин має право володіти зброєю з 18 років – при пред'явленні довідки про психічне і фізичне здоров'я. Додаткову ліцензію влада

видає на носіння зброї при собі, якщо громадянин зумів довести, що йому це дійсно потрібно для самозахисту. Неприховане носіння в громадських місцях зброї заборонено [14].

У ФРН нині діє одна з найсуворіших у Європі систем контролю за обігом зброї. Злочином за КК Німеччини визнається відкрите носіння зброї в громадських місцях. Також нині за КК Німеччини, відповідно до § 127 створення збройних груп, – карається позбавленням волі на строк до двох років, а також згідно зі § 244 за крадіжку, вчинену за допомогою зброї; крадіжку, вчинену бандою; крадіжку з проникненням в житло, злочинці, які мають при собі зброю або інше небезпечне знаряддя, – караються позбавленням волі на строк до десяти років [14, с. 137, с. 206].

У Норвегії 31,3 % жителів володіють зброєю. Норвежці можуть придбати будь-який тип зброї. Охочі мають вказати причину покупки. Однак, щоб отримати дозвіл громадяни Норвегії мають пройти перевірку біографічних даних, а також пройти спеціальне навчання. КК Норвегії передбачає кримінальну відповідальність за використання та зберігання зброї, боєприпасів і вибухових речовин; незаконне поводження із 44 радіоактивними матеріалами; публічне розповсюдження інструкцій щодо виготовлення вибухових пристроїв та спеціального обладнання для виготовлення вказаних предметів (розділ 14 “Злочини проти громадської безпеки” (ст.ст. 147а-62б) КК Норвегії).

У Швеції 31,6 % жителів володіють зброєю. Тут дозволена зброя для полювання, однак для самозахисту вона заборонена. Охочі купити зброю мають пояснити для чого вона їм потрібна: спорт, полювання або колекціонування. Один житель Швеції має право на 6 мисливських рушниць, або 10 пістолетів, або 8 одиниць того й іншого. Зберігати зброю можна лише в сейфі. У КК Швеції передбачається кримінальна відповідальність щодо осіб, які з метою вчинення злочину, що посягає на громадську безпеку або свободу громадян, навчає інших осіб використанню зброї.

Отже, закономірними є такі показники. Так, *найбільшу кількість вогнепальної зброї у світі на 100 осіб мають США – 90 одиниць. У Швейцарії – 46, у Франції – 32, у Греції – 31, у Німеччині – 30 одиниць відповідно.* В Україні легально озброєні лише 6 чоловік зі 100. Ще менше мають зброю на Філіппінах – 4 на 100 осіб, а в КНР – 3.

Таким чином, враховуючи викладене, ми доходимо низки висновків.

По-перше, головна проблема щодо контролю над нелегальним розповсюдженням зброї на міжнародному рівні полягає в тому, що натепер не існує ні загального для всіх держав закону щодо контролю над озброєнням, ні міжнародного суду, який би розглядав скарги з цього приводу. Тому деякі держави, всупереч рішенням ООН і гуманітарним принципам, продовжують активно постачати зброю в зони військових конфліктів.

По-друге, сьогодні Держави-учасниці ООН співпрацюють на двосторонньому, регіональному та міжнародному рівнях з метою недопущення й припинення незаконного виготовлення та обігу вогнепальної зброї, її складових частин і

компонентів, а також боєприпасів до неї та протидії вчиненню цим злочинам.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Три чверті всієї стрілецької зброї знаходиться в руках цивільних – ООН. Укрінформ. 1 грудня 2020 року. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/2483713-tri-cverti-vsiei-strileckoi-zbroi-znahoditsa-v-rukah-civilnih-oon.html>. (дата звернення: 02.12.2020).
2. Романов О. Міжнародно-правове регулювання обігу зброї у світі та національний досвід України. URL: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=2028> (дата звернення: 12.11.2020).
3. Загальна теорія держави і права / за ред. В.В. Копейчикова. Київ: Юрінком, 1997. 320 с.
4. Бойко І.В. Правове регулювання поліцейської діяльності в Україні. Наука і правоохорона. 2017. № 2. С. 17–24.
5. Про приєднання України до Протоколу проти незаконного виготовлення та обігу вогнепальної зброї, її складових частин і компонентів, а також боєприпасів до неї, який доповнює Конвенцію Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності: Закон України від 2 квітня 2013 р. № 159-VII. Відомості Верховної Ради України від 07.03.2014. № 10. Ст. 108.
6. Проти транснаціональної організованої злочинності: Конвенція Організації Об'єднаних Націй від 15 лютого 2000 р. резолюція 55/25 Генеральної Асамблеї. Офіційний вісник України від 19.04.2006. № 14. Ст. 1056.
7. Про ратифікацію Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності та протоколів, що її доповнюють (Протоколу про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї і Протоколу проти незаконного ввозу мігрантів по суші, морю і повітря): Закон України від 4 лютого 2004 р. № 1433-IV. Відомості Верховної Ради України від 07.05.2004. № 19. Ст. 263.
8. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III. Відомості Верховної Ради України від 29.06.2001. № 25. Ст. 131.
9. Модуль 6 Національні нормативні положення Про вогнепальну зброю. ООН. Вена, 2019. URL: https://www.unodc.org/documents/e4j/Firearms/Module_06_National_Regulations_on_Firearms_final_rus.pdf. (дата звернення: 12.11.2020).
10. Балик Д. Легалізація зброї в Україні: за і проти. URL: <http://iac.org.ua/legalizatsiya-zbroyi-v-ukrayini-za-i-proti/> (дата звернення: 12.11.2020).
11. Бути чи не бути легалізації зброї в Україні? URL: <http://24tv.ua/special/zbroia>. (дата звернення: 12.11.2020).
12. Вареник Н. Зброя самооборони: дорого, небезпечно і незаконно. URL: <http://gazeta.dt.ua/business/zbroya-samooboroni-dorogo-nebezpechno-i-neza-kon-po-html>. (дата звернення: 12.11.2020).
13. Савченко А.В. Кримінальне законодавство України та федеральне кримінальне законодавство Сполучених Штатів Америки: комплексне порівняльно-правове дослідження: монографія. Київ, КНТ, 2007. 596 с.
14. Уголовное уложение (Уголовный кодекс) Федеративной Республики Германии: научно-практический комментарий и перевод текста закона. 2-е изд., перераб. и доп. Москва: Проспект, 2014. 312 с.

REFERENCES

1. Try chverti vsiyeyi strilecz'koyi zbroyi znoxodytsya v rukah cyvilnyx – OON. Ukrinform. 1 grudnya 2020 r. Three-quarters of all small arms are in the hands of civilians – the UN. Ukrinform. December 1, 2020. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/2483713-tri-cverti-vsiei-strileckoi-zbroi-znahoditsa-v-rukah-civilnih-oon.html>. (Date of Application: 02.12.2020). URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/2483713-tri-cverti-vsiei-strileckoi-zbroi-znahoditsa-v-rukah-civilnih-oon.html> [in Ukrainian].
2. Romanov, O. Mizhnarodno-pravove reguluvannya obigu zbroyi u sviti ta nacionalnyj dosvid Ukrainy. "International Legal Regulation of Arms Trafficking in the World and National Experience of Ukraine". URL: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=2028> (Date of Application: 12.11.2020) [in Ukrainian].

3. Zagalna teoriya derzhavy i prava. “General Theory of State and Law” / ed. V.V. Kopeychikov. Kyiv: Yurinkom, 1997. 320 p. [in Ukrainian].
4. *Boiko, I.V.* (2017) Pravove reguluvannya policejskoyi diyalnosti v Ukrayini. “Legal Regulation of Police Activity in Ukraine”. Science and Law Enforcement 2, 17–24 [in Ukrainian].
5. On the Accession of Ukraine to the Protocol against the Illicit Manufacturing of and Trafficking in Firearms, Their Parts and Components and Ammunition, Supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime: Law of Ukraine of 2 April 2013 No 159-VII. Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine dated March 7, 2014. No 10. Art. 108 [in Ukrainian].
6. United Nations Convention against Transnational Organized Crime of 15 February 2000, General Assembly resolution 55/25. Official Gazette of Ukraine dated April 19, 2006. No 14. Art. 1056 [in Ukrainian].
7. On ratification of the United Nations Convention against Transnational Organized Crime and its Protocols (Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children) and the Protocol against the Illicit Import of Migrants by Land, Sea and Air: Law of Ukraine of February 4, 2004 No 1433-IV. Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine dated May 7, 2004. No 19. Art. 263 [in Ukrainian].
8. Criminal Code of Ukraine of April 5, 2001 No 2341-III. Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine dated June 29, 2001 No 25. Art. 131 [in Ukrainian].
9. Modul 6 Nacionalni normatyvni polozhennya Pro vognepalnu zbroyu. OON. Vena, 2019. Module 6 National regulations on firearms. UN. Vienna, 2019. URL: https://www.unodc.org/documents/e4j/Firearms/Module_06_National_Regulations_on_Firearms_final_rus.pdf. (Date of Application: 12.11.2020) [in Ukrainian].
10. *Balyk D.* Legalizaciya zbroyi v Ukrayini: za i proty. “Legalization of Weapons in Ukraine: Pros and Cons”. URL: <http://iac.org.ua/legalizatsiya-zbroyi-v-ukrayini-za-i-proti/> (Date of Application 12.11.2020) [in Ukrainian].
11. Buty chy ne buty legalizaciyi zbroyi v Ukrayini? To be or not to be the legalization of weapons in Ukraine? URL: <http://24tv.ua/special/zbroia>. (Date of Application: 12.11.2020) [in Ukrainian].
12. *Varenyk, N.* Zbroya samooborony: dorogo, nebezpechno i nezakonno. Self-defense weapons: expensive, dangerous and illegal. URL: <http://gazeta.dt.ua/business/zbroya-samooboroni-dorogo-nebezpechno-i-neza-kon-no-html>. (Date of Application: 12.11.2020) [in Ukrainian].
13. *Savchenko, A.V.* (2007) Kryminalne zakonodavstvo Ukrayiny ta federalne kryminalne zakonodavstvo Spoluchenyx Shtativ Ameryky. “Criminal Legislation of Ukraine and Federal Criminal Legislation of the United States of America: a Comprehensive Comparative Legal Study”: monograph. Kyiv. 596 p. [in Ukrainian].
14. Ugolovnoe ulozhenye (Ugolovnij kodeks) Federatyvnoj Respublyky Germanyy: nauchno-praktycheskyj kommentaryj y perevod teksta zakona. Criminal Code (Criminal Code) of the Federal Republic of Germany: scientific and practical commentary and translation of the text of the law. 2nd ed., suppl. and add. Moscow: Prospect, 2014. 312 p. [in Russian].

UDC 343.344 (4/9)

Boiko Ivan,Senior Researcher of the State Research Institute MIA Ukraine,
Kyiv, Ukraine,
ORCID ID 0000-0002-1713-9098**LEGAL REGULATION OF COMBATING CRIMES IN ILLEGAL
CIRCULATION AND USE OF FIREARMS: FOREIGN EXPERIENCE**

Research article examines the legal regulation of combating crimes in the field of illicit trafficking and use of firearms, explosives and explosive devices of foreign

© Boiko Ivan, 2020

DOI (Article): [https://doi.org/10.36486/np.2020.4\(50\).3](https://doi.org/10.36486/np.2020.4(50).3)

Issue 4(50) 2020

<http://naukaipravoohorona.com/>

countries, which is carried out through the established state mechanism. The main scientific achievements and provisions, current legislation and criminal law of foreign countries in this area, which are based on the provisions of legal norms of foreign constitutions, adopted international law (conventions, protocols) of the United Nations, ratified by parliaments of these states. It is determined that the essence of legal regulation in the field of combating crimes of illicit trafficking and use of firearms, explosives and explosive devices of foreign countries is the system of public relations carried out by law and a set of legal means, their legal consolidation, protection and development.

It has been established that crimes committed with the use of firearms, explosives and explosive devices always cause a wide resonance in the society of the world community. They create in the population feelings of fear, uncertainty in the future, insecurity of their lives and the lives of loved ones. It is established that such crimes cause irreparable damage to human life and health, society, the state and its institutions. Therefore, the mechanism of legal regulation of combating such crimes in foreign countries is laid down in the provisions of legal norms both laws on the circulation and use of firearms and criminal law on crimes of illicit trafficking and use of weapons, ammunition, explosives and explosive devices.

The author's concept of "illicit trafficking in firearms" is stated, as well as substantiated proposals for improving criminal legislation in the field of illicit trafficking in firearms are formulated.

Keywords: legal regulation, counteraction, crimes, illicit trafficking, application, firearms, ammunition, explosives and devices, foreign experience.

Отримано 07.12.2020